

Hur hamnade du här?

En förstudie för att öka antalet tjejer i elteknikbranschen

Installatörsföretagen

Förstudien är finansierad av Elteknikbranschens utveckling i Sverige 2021

Innehåll

Förstudien 4

Varför är det bara killar?	4
Långsiktig förändring	5
Vilka vi?	6
Hur?	7
Idégenerering	7
Först en fråga bara, är det för tungt för tjejer?	8

Årskurs fyra 9

Tjejs teknikintresse 11

Lika intresserade av teknik	11
Teknik på schemat	11
Att passa in som tjej	12
Vem kan arbeta med teknik?	12

Arbete framåt 13

Lösningförslag 14

Skolbesök i mellanstadiet	15
Bildbank	16
Kreativa workshops	17
Skolprojekt med företag i elteknikbranschen	18

Årskurs åtta 19

Tjejs gymnasieval 21

Svårt att välja	21
Vilka känner till EE-programmet?	21
Känna till för att kunna välja	21

Teknikintresserade tjejer 23

Vilka är de?	23
Viktigt i gymnasie- och yrkesval	24
Men!	24
Ett glapp att bygga bort	24
Så vill tjejerna veta mer	24
Att trivas och vara sig själv	25
Syns inte finns inte?	26
Vem har ansvaret?	26

Arbete framåt 27

1. Öka kvalitativ kännedom	27
Följ med!	28
2. Att trivas och vara sig själv	29
Förändra bilden av gymnasieprogrammet	30

Lösningförslag 31

Skolbesök på högstadiet	33
Öppet hus för endast tjejer	34
Utbildningsmässor	35
Webbsida riktad till tjejer intresserade av teknik	36
Korta informativa filmer	37
Kvinnliga förebilder på sociala medier	38
Nätverk för tjejer och kvinnor	39
Respekttrappan	40
Killmiddag	41
Stöd till skolors jämställdhetsarbete	42
Inkludering - att inte behöva vara den udda fågeln	43
Omvänt mentorskap	44
Gemenskap mellan gymnasieprogram	45
Medveten formgivning	46

Förstudien

Varför är det bara killar?

”Hur hamnade du här?” är inte bara titeln på den här förstudien utan är också den vanligaste frågan som tjejer på El- och energiprogrammet (EE-programmet) får svara på. Endast tre procent av eleverna som går EE-programmet är tjejer. I elteknikbranschen är siffran ännu lägre – två procent av medarbetarna är kvinnor. Det här är siffror som har sett likadana ut under de senaste tio åren.

Elteknikbranschen upplever idag en akut kompetens- och resursbrist. Samtidigt rekryterar arbetsgivare ur så gott som halva befolkningen. Hur blev det så? Och ännu viktigare, vad kan göras för att ändra på det?

Dessa frågor ställde sig även Installatörsföretagens lokalförening i Göteborg. Därför startade de en förstudie för att ta reda på vad som krävs för att öka antalet kvinnor i elteknikbranschen. Det här är en rapport för att presentera resultatet av den förstudien.

Långsiktig förändring

Elteknikbranschen har för få kvinnor. Istället för att ta itu med problematiken där den syns just idag, så har vi istället backat bandet. Genom att skapa förändring där grunden för problematiken läggs så kan en långsiktig förändring skapas.

För att öka antalet kvinnor i elteknikbranschen behöver fler tjejer i högstadiet känna till och söka till EE-programmet. För att välja EE-programmet behövs i sin

tur intresse och självförtroende när det gäller teknik. För att känna självförtroende i teknik behöver tjejers intresse för teknik sedan förskoleålder bibehållas i mellanstadiet, då intresset generellt sjunker.

Förstudien utgår från tre frågeställningar där gruppen ”föräldrar till tjejer” även är inkluderade, då studier visar att föräldrar har stor påverkan på sina döttrars gymnasieval. Frågeställningarna besvaras i respektive kapitel i den här dokumentationen.

1. Hur kan vi öka intresset för teknik bland tjejer i årskurs fyra?

2. Hur kan vi öka antalet tjejer i årskurs åtta som vill söka EE-programmet?

3. Hur kan vi öka antalet föräldrar till tjejer i årskurs åtta som rekommenderar utbildning och yrken inom elteknikbranschen till sina döttrar?

Vilka vi?

Arbetet i förstudien är genomfört av barnkulturdesigner Pernilla Ankarberg tillsammans med en styrgrupp tillsatt specifikt för förstudien. I styrgruppen ingår personer från bransch, skola och branschorganisation.

ordförande

Joakim Jörenius

Marknadsansvarig på
Elektro-Centralen AB.

Amanda Rafter Ekenman

Chef avdelningen för
kompetensförsörjning.

Tomas Thiel

Avdelningschef Bravida
EL, Göteborg.

Jenny Tydén

Rektor Lindholmens
tekniska gymnasium.

Pernilla Ankarberg

Barnkulturdesigner
Ahaaa Designstudio.

Projektledare förstudien

Hampus Hellgren

Avdelningschef Bravida
EL, Göteborg.

Heléne Stors

Kommunikationsexpert
och projektledare.

Fredrik Jonsén

Filialchef på
Assemblin EL.

Först en fråga bara, är det för tungt för tjejer?

Nix! Det finns inget i den fysiska arbetsmiljön som begränsar möjligheten för kvinnor att arbeta i elteknikbranschen. Magnus Persson, arbetsmiljöexpert på Installatörsföretagen säger:

Kvinnor är på gruppnivå svagare i vissa muskelgrupper. Men vi har också variationer i muskelstyrka som beror på andra faktorer som exempelvis ålder. Att kvinnor på gruppnivå inte är lika starka som män i samma åldersgrupp har ingen praktisk betydelse, menar Magnus Persson, arbetsmiljöexpert på Installatörsföretagen. En alltför hög maxbelastning är ett problem för alla i branschen och inte specifikt för kvinnor. Är det för tungt för kvinnor är det också för tungt för män.

Skönt då vet vi det!

Årskurs fyra

**Hur kan vi öka intresset
för elteknik bland tjejer
i årskurs fyra?**

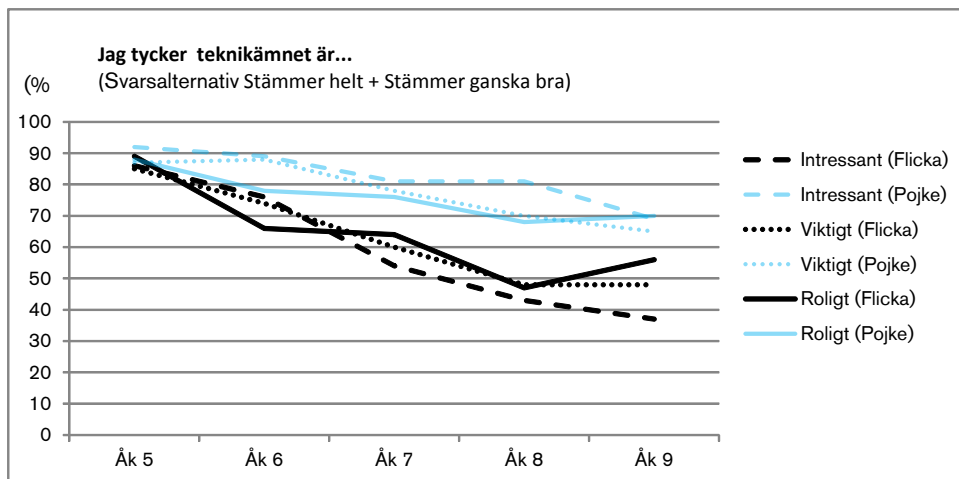
Tjejers teknikintresse

För att tjejer i högstadiet ska vara intresserade av att söka sig till tekniska utbildningar på gymnasiet krävs intresse, självförtroende och en känsla av tillhörighet när det kommer till teknik. Så klart är vi också intresserade av att lyfta intresset för elteknik i synnerhet.

Lika intresserade av teknik

Ända upp i mellanstadieåldern är tjejer och killar lika intresserade av teknik och konstruktionslek även om deras intresse ser olika ut. Studier på förskolebarn visar att tjejer i högre grad använder sig av teknik som ett redskap för annat medan killar vill förstå tekniken i sig.

Från årskurs fyra börjar tjejer och killars intresse för teknik skilja sig åt. I skolinspektionens studie från 2014 synliggörs hur flickors intresse för teknik sjunker över tid i en snabbare takt än hos pojkar.

Figur 1. Elevernas upplevelse av teknikämnet som intressant, viktigt och roligt sjunker.

Teknik på schemat

Under årskurs fyra introduceras teknik som separat ämne i skolan. Skolinspektionen har riktat kritik mot att skolornas teknikundervisning inte är planerad för att vara angelägen och intressant ur både flickor och pojkars perspektiv.

Skolinspektionens slår också fast att elever i låg utsträckning får reda på vilken nytta de kan ha av sina kunskaper och förmågor inom teknik i framtida studie- och yrkesliv. Begränsad samverkan mellan skola och näringsliv gör att elever har få möjligheter att identifiera sig med yrken som kräver tekniskt kunnande. Få elever förknippar exempelvis tekniska yrken med sociala kontakter och glappet är allra störst hos flickorna.

Ett exempel på initiativ för att göra teknikundervisningen angelägen och intressant ur både flickor och pojkars perspektiv är det läromedel som Teknikföretagen tillsammans med Ulrika Sultan har tagit fram. Läromedlet beskriver tio lektioner som visar hur teknik kan hjälpa till att skapa en bättre värld.

Att passa in som tjej

Normer och könsroller introduceras redan i fem till sex års ålder och skapar ojämna förutsättningar för tjejer och killar att utveckla och behålla ett intresse för teknik. Tjejer antas inte vara intresserade av eller kunniga inom teknik. De tekniska aktiviteter som tjejer ägnar sig åt beskrivs inte som just tekniska.

Vuxnas skilda förväntningar på tjejer och killar blir tydliga då tjejer inte blir bekräftade för sitt teknikintresse i samma utsträckning som killar. Ulrika Sultan forskare på tjejers teknikintresse vid Linköpings Universitet beskriver hur flickor som är tekniskt kunniga och intresserade inte beskrivs som tekniska utan snarare kreativa och pyssliga. Detta är också egenskaper som tjejer själva identifierar sig med i högre grad.

Dessa ojämna förutsättningar för tekniska färdigheter och intresse leder till att tjejer i hög grad väljer bort teknik till förmån för egenskaper och intressen som bättre stämmer in med vara tjej.

Vem kan arbeta med teknik?

I media förstärks normer och könsroller genom att män återkommande porträtteras i tekniska yrkesroller. "You can't be what you can't see" är ett citat myntat av barnrättsaktivisten Marian Wright Edelman för att påminna om vikten av representation.

Den tjej som aldrig ser kvinnor avbildade i tekniska yrken har lätt att tro att tjejer inte kan arbeta med teknik. Genom att istället porträttera kvinnor i tekniska yrkesroller kan fler tjejer identifiera sig med dessa yrkesroller. Att använda sig av representation även när det kommer till etnicitet, funktionsvariation och klass skapar än större möjlighet till identifikation.

Arbete framåt

Problemet är inte att tjejer saknar intresse för teknik. Istället är det normer och könsroller som skapar hinder för tjejer att behålla sitt intresse för teknik och att få utvecklas inom det tekniska området.

Bristande teknikundervisning och begränsad samverkan mellan skola och näringsliv gör att elever har låg kännedom om tekniska yrken och vilken nytta dom kan ha av sina tekniska kunskaper.

”Det var när jag var över 30 och läste en fristående kurs i teknik för lärare som jag insåg att jag har hållit på med teknik hela livet.”

Ulrika Sultan forskare vid LIU

Lösningförslag

För att skapa jämlika förutsättningar för teknikintresse behöver vi:

- öka kunskap och medvetenhet kring normer och könsroller
- öppna upp för en mer inkluderande definition av teknik
- som vuxna gå före och utmana könsroller
- bekräfta tjejer i lika hög grad som killar när det kommer till teknik
- sluta förutsätta att tjejer inte är intresserade eller kunniga inom teknik
- sluta anta att killar automatiskt är intresserade av teknik för att dom är killar
- porträttera kvinnor i tekniska och traditionellt manliga yrkesroller
- erbjuda kvinnliga förebilder som både briljerar inom teknik men också de som gör tekniska vardagssysslor
- planera teknikundervisning på ett inkluderande sätt.

För att skapa jämlika förutsättningar för elteknikintresse och öka tjejers kännedom

Skolbesök

Skolbesök där tjejer i årskurs fyra får träffa en kvinnliga elektriker i sin skolmiljön.

Bildbank

Uppbyggnad och användning av bildbank för att i marknadsföring visa kvinnor i tekniska yrkesroller.

Kreativa workshops

Workshop där tjejer i årskurs fyra får träffa och tillsammans med kvinnlig elektriker använda elteknik på ett lustfyllt sätt.

Skolprojekt med företag i elteknikbranschen

Tjejer i årskurs fyra får under skoltid samarbeta med ett lokalt företag inom elteknikbranschen i projektform.

Skolbesök

Bakgrund

Begränsad samverkan mellan skola och näringsliv gör att elever har få möjligheter att kunna identifiera sig med yrken som kräver tekniskt kunnande.

Vad

Att tjejer i mellanstadiet får träffa en kvinnlig yrkesperson inom elteknikbranschen.

Varför

För att ge bättre förståelse och inblick i yrken inom elteknikbranschen.
För att tjejerna ska kunna identifiera sig med dessa kvinnor och kunna se sig själva i dessa yrken.

För vem

Primärt tjejer i mellanstadiet. Om det inte är möjligt att begränsa så inkludera även killar i samma klass.

Hur

- En kvinnlig yrkesperson inom elteknikbranschen åker ut till skolor i sitt närområde.
- Låt yrkespersonen komma i arbetsbil om det finns, med arbetskläder och verktyg.
- Beskriv av hur en arbetsdag kan gå till.
- Använd bilder/video för att ge en tydligare bild av det som berättas.
- Ge tid och utrymme för tjejerna att ställa frågor och interagera med yrkespersonen.
- Låt tjejerna få egen tid med den kvinnliga yrkespersonen så att de får utrymme att ta plats och ställa frågor.

Genomförande

- Resor
- Producera visuellt material
- Planera träffar och administrera kontakt med skolor och företag/yrkespersoner.

Bildbank

Bakgrund

“You can’t be what you can’t see” Om tjejer aldrig ser kvinnor i tekniska yrkesroller är det lätt att tro att det inte heller är möjligt för kvinnor att arbeta tekniskt.

Vad

Porträtter kvinnor i yrkesroller inom elteknikbranschen.

Varför

För att erbjuda kvinnliga förebilder inom elteknikbranschen.

För att bredda bilden av vilka som kan arbeta inom elteknikbranschen.

För vem

Tjejer i årskurs fyra, tjejer i årskurs åtta och deras föräldrar.

Hur

- Porträtter kvinnor i digitalt och tryckt material.
- Genusgranska de bilder som produceras och används bland annat med hjälp av manualen ”Bilder förändrar världen” av Genusfotografen.
- Använd bilder från till exempel bildbanken Bredda bilden.
- Producera egna bilder och bidra till Bredda bilden. (instruktioner finns på hemsidan: <https://breddabilden.teknikforetagen.se/>).
- Alternativt skapa en egen bildbank för medlemsföretagen.
- Erbjud företag och skolor stöd i detta arbete.

Genomförande

- Tid för att ta planera och producera visuellt material.
- Tid för att granska och anpassa visuellt material ur genusperspektiv.

Kreativa workshops

Bakgrund

Tjejer blir inte bekräftade för sitt intresse och kunnande inom teknik. Det gör att dom heller inte utvecklas tekniskt och får tekniskt självförtroende i samma utsträckning som killar.

Vad

Kreativa workshops med elteknik tillsammans med en kvinnlig yrkesperson inom elteknikbranschen.

Varför

För att få ett lustfyllt förhållande till elteknik.

För att öka kännedom om yrken inom elteknikbranschen och lättare kunna identifiera sig med dessa yrkesroller.

För vem

Tjejer i mellanstadiet.

Hur

- Låt en person med kunskap och erfarenhet av att arbeta kreativt med barn planera ett workshop-upplägg.
- Låt en kvinnlig elektriker och en person med erfarenhet av att arbeta kreativt med barn genomföra workshops utifrån detta upplägg.
- Använd elteknik anpassad för barn och unga såsom Makey Makey eller Strawbees Quirqbot.
- Håll en låg tröskel för deltagande.
- Lyft kreativitet och lustfylld skaparglädje.
- Fokusera på vad tekniken kan användas till snarare än hur tekniken i sig fungerar.
- Låt workshopen innehålla ett rimligt och tydligt varför för att det ska kännas meningsfullt för tjejerna.

Genomförande

- Tid för en person som planerar, tar kontakt med skolorna, dokumenterar, ordnar med material med mera.
- Tid för två personer som genomför workshoparna.
- Arbetsmaterial.

Skolprojekt med företag i elteknikbranschen

Bakgrund

Begränsad samverkan mellan skola och näringsliv gör att elever har låg kunskap om vad tekniska yrken innebär.

Vad

Projekt som genomförs under skolans teknikundervisning tillsammans med företag inom elteknikbranschen.

Varför

För att öka kunskap om yrkesroller inom elteknikbranschen.
För att öka kontakt mellan skola och näringsliv.

För vem

Tjejer i årskurs fyra.

Hur

- Planera upplägg för genomförande.
- Etablera kontakt med företag.
- Koppla samman företaget med en eller flera skolklasser.
- Låt klasserna arbeta med en utmaning som är kopplad till företagets verksamhet.
- Genomför minst två träffar och låt eleverna få arbeta med ett projekt mellan träffarna.
- Arrangera själva alternativt genomföra skolprojekt i samarbete med UF .

Genomförande

- Engagemang i tid från företag.
- Engagemang i tid från skola.
- Planering och administration för genomförande.

Årskurs åtta

**Hur kan vi öka antalet tjejer
i årskurs åtta som vill söka
EI- och energiprogrammet?**

Tjejers gymnasieval

I det här kapitlet används data från den kvantitativa studie som genomförts inom ramen för förstudien. I studien har vi valt att ställa frågor i enkätform till 221 tjejer i högstadiet vilka gillar något av följande:

- göra saker praktiskt
- lösa utmaningar och problem
- använda teknik och förstå hur det fungerar.

Datan kombineras med resultat från den kvalitativa studien.

Svårt att välja

När tjejer i högstadiet ska göra sitt gymnasieval står de inför 18 nationella och 6 rikstäckande program att välja mellan. Många av programmen har flera olika inriktningar och som om det inte vore nog så ska de även välja vilken skola de ska läsa programmet på.

Tjejer upplever att det är ett svårt val. Bara tre av tio vet precis vilket program de vill gå. Ändå är det bara tre av tio som skaffar sig mycket information om de olika gymnasieprogrammen. Strategin tycks vara att hålla dörrar öppna snarare än att läsa på och försöka göra det optimala valet. En bidragande faktor är att det råder stor osäkerhet kring vad de vill arbeta med i framtiden.

Vilka känner till EE-programmet?

40 % av tjejerna i vår studie har hört talas om EE-programmet. Det kan tyckas vara en bra siffra, men kännedom på djupet saknas och de vet väldigt lite om programmet. Endast 8 % anser att de känner till programmet väl. 3 % kan tänka sig att söka programmet och 1 % vill söka det allra helst.

Kännen till för att kunna välja

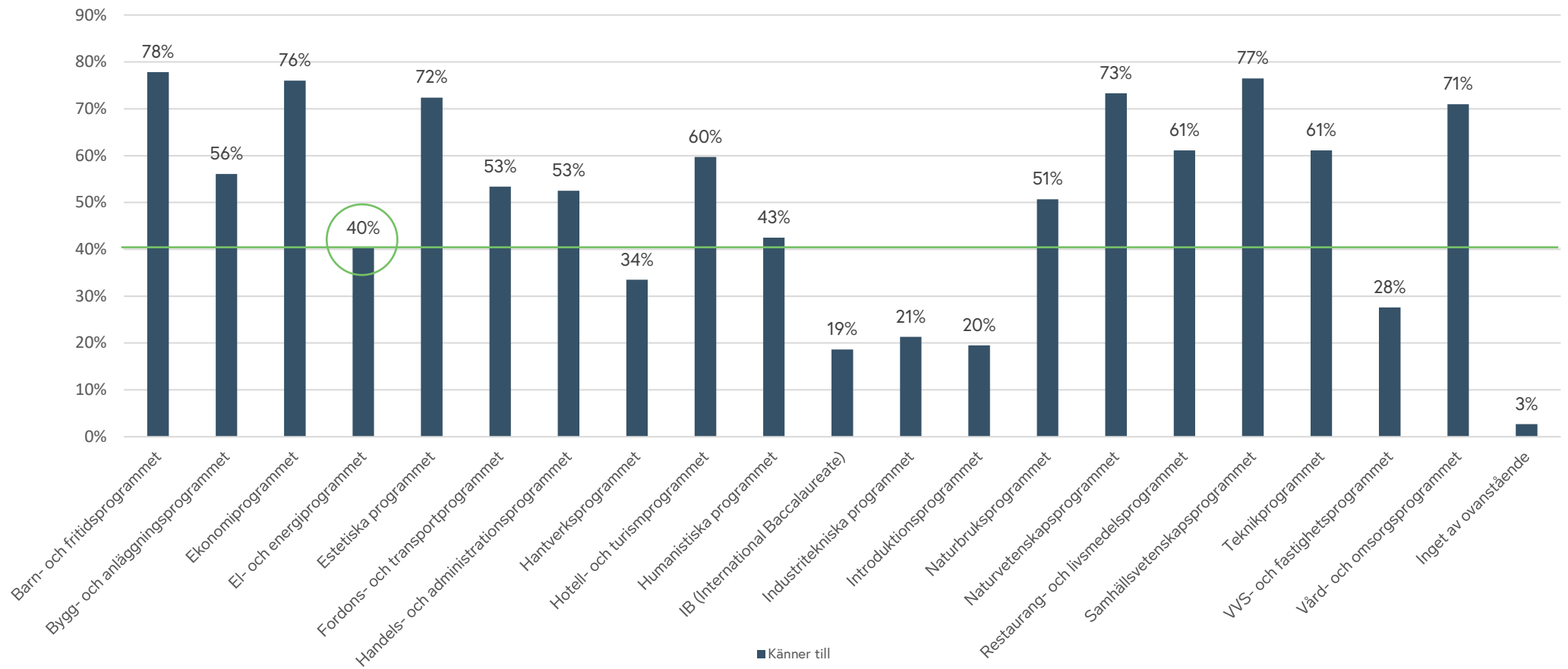
Varför är det så viktigt att tjejer känner till EE-programmet? Jo, för att kännedom är en förutsättning för att kunna välja. När vi människor gör val är det viktigast att inte välja fel. Att välja rätt i omgivningens ögon är till och med viktigare än att välja rätt eller mest optimalt för oss personligen.

Det som är främmande tolkas som ett alternativ med hög risk. Men ju fler gånger vi ser något, desto mer bekant verkar det och upplevs då som ett mer socialt accepterat val. Vi är flockdjur som gärna vill passa in och tillhöra gruppen.

14 program av 20 har högre kännedom än EI- och energiprogrammet hos målgruppen

Vilka av följande gymnasieprogram känner du till?

Bas: Alla i studien, 221 tjejer

Teknikintresserade tjejer

Kännedom om programmet är låg och få tjejer kan tänka sig att söka EE-programmet. Så varifrån kan vi söka tillväxt? Vilka tjejer kan trivas på utbildningen, men drar sig för att söka den?

Svaret är tjejer som är intresserade av teknik. De har högre kännedom om programmet och av de tjejer som känner till programmet väl är det en stor andel som kan tänka sig att också söka programmet. De efterfrågar att få arbeta med teknik och tvivlar inte i samma utsträckning på att programmet har ämnen som intresserar dem.

Vilka är de?

Genom studiens resultat kan vi skissa upp en bild av vilka dessa teknikintresserade tjejer är. Det är så klart en generell bild, men den kan ge oss en ledtråd om vilka de är som borde tilltalas framöver. I denna grupp hittar vi oftare tjejer som är drivna och nyfikna med mål att nå så långt som möjligt i sin karriär.

De testar nya saker mycket tidigare än sina vänner, de engagerar sig än mer i samhällsfrågor. Jämställdhet är viktigare för den här gruppen än för tjejer generellt. Självförtroende när det kommer till matematik, teknik och problemlösning är högt. De gillar att spela tv-spel och testar sig hellre fram än att läsa på i högre grad än andra tjejer i samma ålder.

Viktigt i gymnasie- och yrkesval

I sitt gymnasie- och yrkesval värdesätter tjejer som är intresserade av teknik att:

- få utmaning, variation och möjligheter
- känna sig trygg med att klara av utbildning/job
- hålla dörrar öppna inför framtiden
- ha det trevligt och lite bekvämt
- inte vara ensam tjej på utbildningen
- att föräldrarna tycker det är ett bra val
- programmet ligger på en attraktiv plats (stor skola)
- få jobba med teknik.

De tycker att det är viktigare än tjejer generellt att inte vara ensam tjej på utbildningen. Med ett uttalat intresse för teknik har dom säkert redan fått uppleva hur det är att vara i minoritet som tjej inom ett mansdominerat område.

Men!

Det som är viktigt för tjejer som är intresserade av teknik återfinns inte i EE-programmet utifrån den bild som tjejerna har av programmet. De tror inte att programmet passar personer som vill utvecklas och utmanas. De tror inte heller att det ger öppna dörrar inför framtiden eller att programmet ger högskolebehörighet.

De är inte säkra på att de skulle klara programmet eller att föräldrarna är positivt inställda till programmet. Detta rimmar illa med att de teknikintresserade tjejerna lyssnar mer på sina föräldrar än tjejer generellt. Hela sju av tio tror inte, eller är osäkra på, att tjejer trivs på EE-programmet.

Ett glapp att bygga bort

Det finns alltså ett glapp mellan vad som efterfrågas och bilden av vad EE-programmet ger. Detta ger en förklaring till varför inte fler tjejer söker programmet.

Glappet ser ganska lika ut mellan teknikintresserade tjejer och tjejer generellt. Men en viktig sak skiljer dem åt. Tjejer intresserade av teknik efterfrågar att få arbeta med teknik och tvivlar inte i samma utsträckning på att programmet har ämnen som intresserar dom. Här finns utvecklingspotential!

Så vill tjejerna veta mer

För att få teknikintresserade tjejer att lära sig mer om utbildningen och branschen vill de i första hand komma närmare personer i skola och näringsliv. De vill få personlig kontakt och känna att det är på riktigt snarare än uttänkt och tillrättalagt.

Detta kombineras gärna med bra beskrivningar av utbildningen och yrken via webbsida, filmer eller tryckt material. Generellt visar teknikintresserade tjejer totalt sett intresse för fler aktiviteter.

Att trivas och vara sig själv

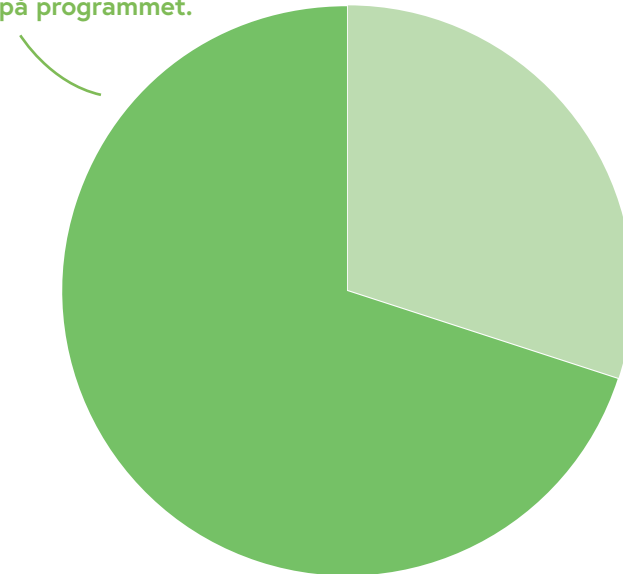
70 % av tjejerna som är intresserade av teknik tror inte att tjejer kan trivas och vara sig själva på programmet. Dock ger tjejer och kvinnor intervjuade i förstudien en gemensam bild av att vara väldigt nöjda med sina gymnasie- och yrkesval. Många som jobbar i branschen beskriver det som ett drömjobb. Tjejer på EE-programmet kan i hög utsträckning tänka sig att rekommendera programmet till andra.

Men alla är samtidigt överens om att det är en tuff miljö att vara ensam tjej i och att det krävs skinn på näsan för att kunna ta plats och trivas på programmet. För tjejerna på EE-programmet är de två första veckorna allra tuffast då de kommer in som minoritet i en manligt dominerad miljö. De berättar att det blir bättre efter det första året eftersom de då har lärt sig att säga ifrån och stå upp för sig själva.

Normer och strukturer i utbildning och bransch ger män fördelar och gynnar manlig jargong, vilken i sin tur är en stort hinder för tjejer att söka sig till programmet. Det är också ett hinder för tjejer att kunna vara sig själva och trivas på utbildningen, vilket vi synliggjort i de kvalitativa intervjuerna.

Så länge ingen förändring sker ligger ett stort ansvar på de få tjejer som väljer att gå EE-programmet. Tjejerna kommer inte bara studera och lära sig ett yrke utan också behöva lägga tid och energi på att hantera eller stå ut med strukturer som exkluderar deras perspektiv, kunskap och lika rätt att gå utbildningen.

Tror inte att tjejer trivs och kan vara sig själva på programmet.

”Det skrämde mig att det bara var killar.” *Tjej på EE*

Syns inte finns inte?

Något som gör denna fråga klurig är att normer och strukturer är osynliga för de som är inkluderade. Personer som passar in i mallen kan uppleva att det inte finns någon norm eller struktur. De märker då inte heller hur deras eget agerande kan vara en del av att både inkludera somliga och exkludera andra.

Det är som att cykla i medvind. Med vinden in ryggen känns det inte ens blåsigt. Det går lätt att trampa på och det här med att cykla är ju inte så jobbigt. Men så fort vi vill svänga lite åt sidan så blir det tydligt hur vinden tar emot. Det är först när vi försöker cykla i motsatt riktning som vi märker hur mycket det faktiskt blåser i motståndet vi möter.

Genom att vara medvetna om detta kan vi öka möjligheten att synliggöra begränsande strukturer och normer även om vi inte upplevt dem själva. Detta är en förutsättning för att kunna skapa förändring.

Vem har ansvaret?

Inte tjejerna. Det är det korta svaret. Det långa svaret är lite längre. Återkommande under intervjuer ges uttryck för att det blir en mycket bättre studie- och arbetsmiljö då en tjej eller kvinna kommer in i gruppen. I värsta/bästa fall har den enskilda tjejen blivit en isbrytare för att bana väg för ett mjukare arbetsklimat. Men det är ett stort ansvar att lägga på de få tjejer som väljer att gå EE-programmet. Speciellt med tanke på att det ofta bara är en tjej i varje klass.

Istället kan vi på förhand skapa en god studiemiljö i skolan och god arbetsmiljö i branschen när tjejerna ska göra sin APL, arbetsplatsförlagt lärande. Med ett jämställt arbetsklimat kan vi möta upp teknikintresserade tjejers önskan om att kunna trivas och vara sig själva under utbildningen.

”Det var lite chock när jag började och då har jag ändå haft killkompisar.” *Tjej på EE*

“Företagen måste börja tänka på machokulturen, den ser vi som ett stort hinder.” *Lärare på EE*

Arbete framåt

För att fler tjejer i högstadiet med intresse för teknik ska välja EE-programmet behöver två större förändringar göras:

1. Öka kvalitativ kännedom om programmet.
2. Se till att tjejer kan vara sig själva och trivas på programmet.

1. Öka kvalitativ kännedom

EE-programmet har goda förutsättningar att erbjuda mycket av det som tjejer intresserade av teknik efterfrågar. Många delar av glappet mellan vad de efterfrågar och vad de tror att programmet erbjuder beror på bristande information om utbildningen.

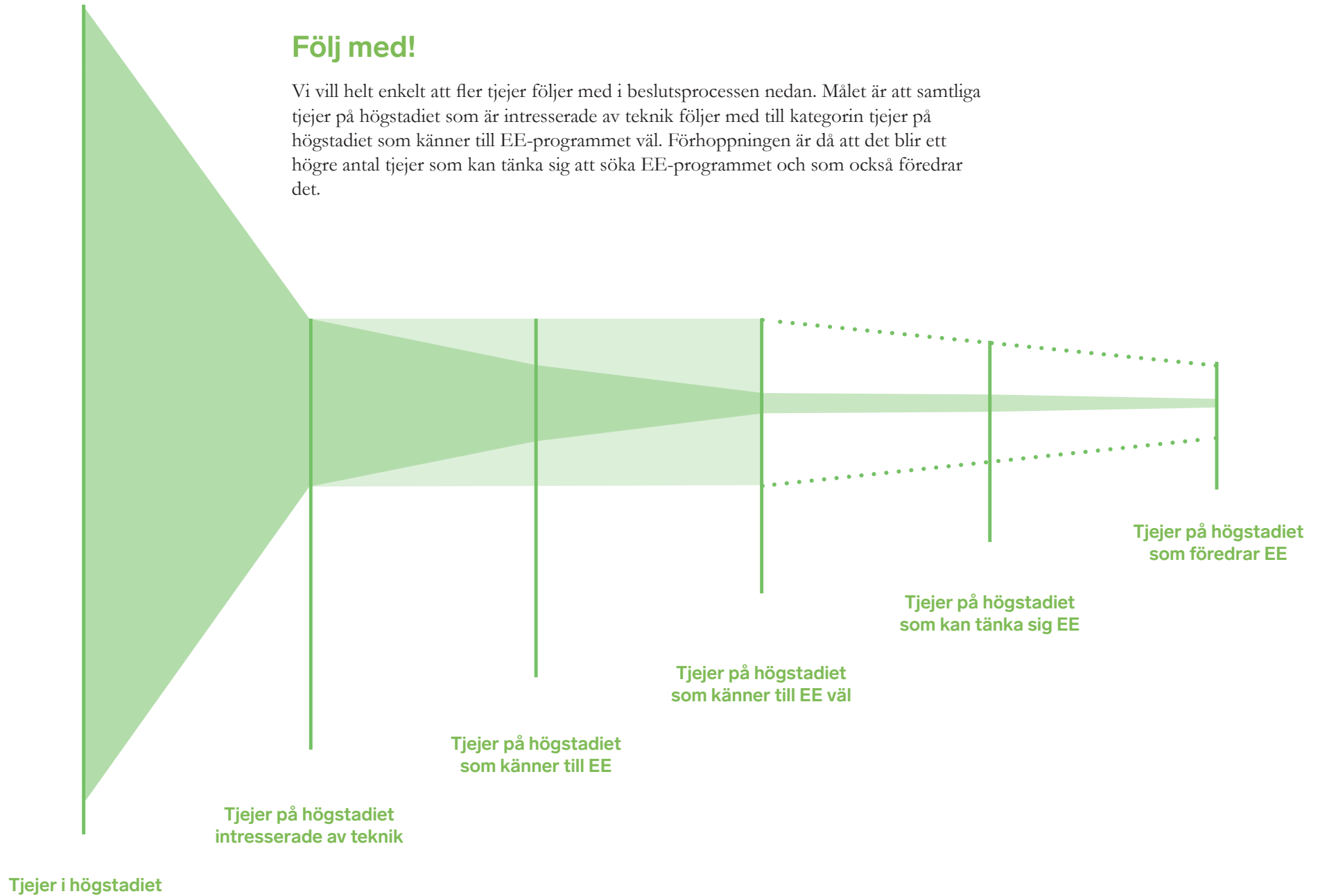
”Jag visste inte att man kunde ha så olika yrken när jag började EE.”
Tjej som arbetar i elteknikbranschen

Till exempel tror inte tjejer som är intresserade av teknik att EE-programmet ger högskolebehörighet och öppna dörrar inför framtiden. I verkligheten ger programmet högskolebehörighet utan att behöva lägga till fler studietimmar på schemat och lämnar faktiskt fler öppna dörrar inför framtiden än ett högskoleförberedande program. Den som väljer att läsa ett yrkesprogram på gymnasiet har alltid möjlighet att läsa in en högskolebehörighet. Att först gå ett högskoleförberedande program och efter det läsa in en yrkesutbildning är dock svårare. Yrkesvux prioriterar de sökande som står längst från arbetsmarknaden, så som långtidsarbetslösa eller personer utan fullständiga betyg. Den som väljer ett högskoleförberedande program men inte får så höga betyg har dessutom svårt att bli antagen till högskolan.

Detta är bara ett exempel på hur en högre kännedom om EE-programmet skulle kunna göra att fler tjejer söker det.

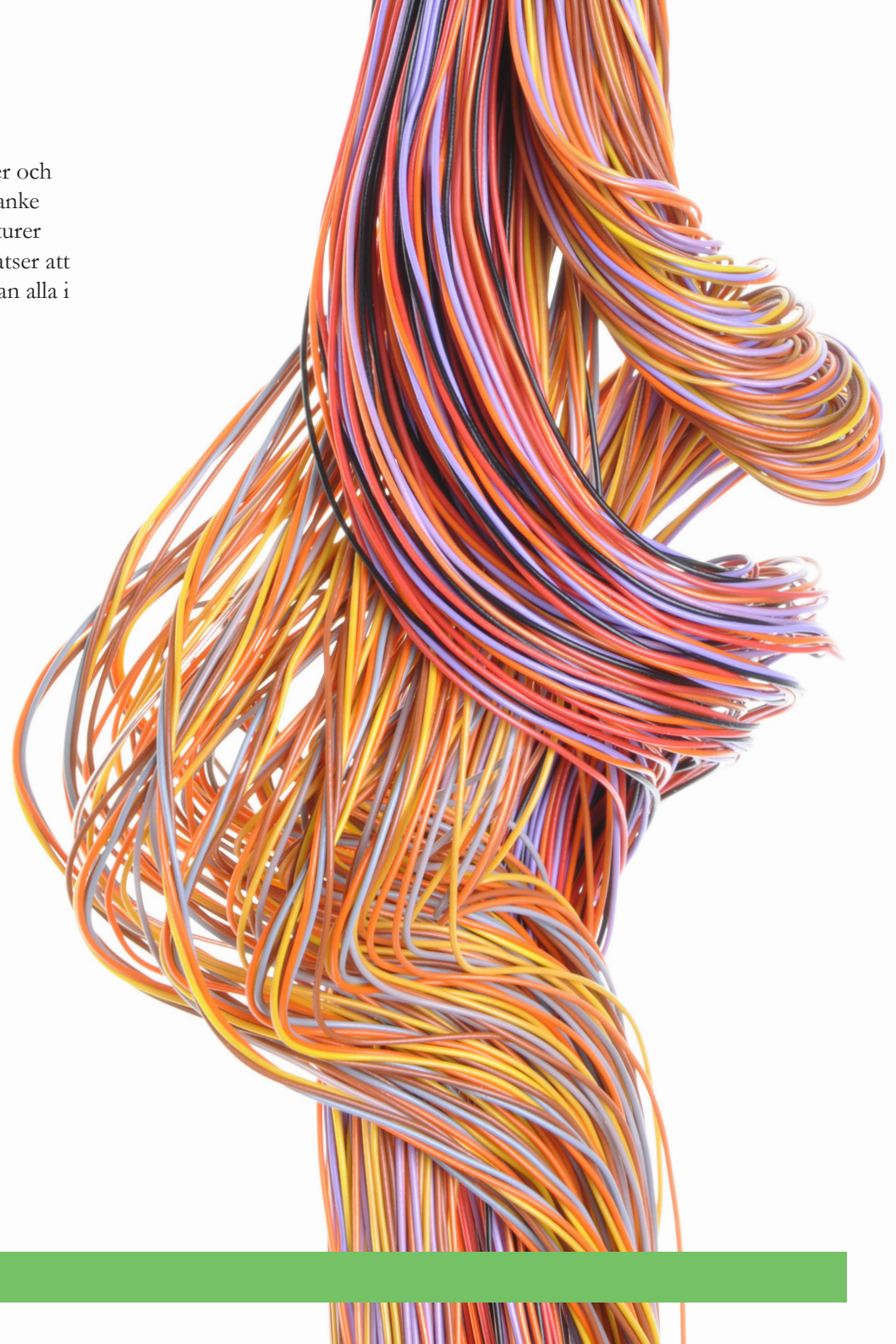
Följ med!

Vi vill helt enkelt att fler tjejer följer med i beslutsprocessen nedan. Målet är att samtliga tjejer på högstadiet som är intresserade av teknik följer med till kategorin tjejer på högstadiet som känner till EE-programmet väl. Förhoppningen är då att det blir ett högre antal tjejer som kan tänka sig att söka EE-programmet och som också föredrar det.

2. Att trivas och vara sig själv

Den andra förändringen som behöver göras är att förändra förlegade normer och strukturer i utbildning och bransch. Det är ett mer omfattande arbete med tanke på att det handlar om att förändra människors invanda beteenden och strukturer som funnits länge. Det positiva är att det finns en rad olika metoder och insatser att använda sig av. En förändring kommer inte bara gynna tjejer och kvinnor utan alla i branschen som inte trivs med det rådande klimatet.

Förändra bilden av gymnasieprogrammet

Bilden av EE-programmet behöver förändras och genom att öka kvalitativ kännedom kommer bilden av programmet hamna närmare det programmet faktiskt är, vilket är positivt. Insatser för att öka antalet tjejer som trivs och kan vara sig själva på programmet kommer också på sikt att leda till en ny bild av programmet. Men redan nu kan vi kommunicera att utbildningen passar för tjejer likväl som killar.

Nedan beskrivs hur förändring ska se ut:

”Dom sa ju att el va chill men det är det ju fan inte!” *Elev på EE*

Lämna:

- anonymt program
- leder endast till en yrkesroll
- program för skoltrötta
- smutsiga, tunga och ensidiga jobb
- måste kunna koppla el redan innan utbildningen
- har inte hög status bland vännerna
- föräldrarna är inte positivt inställda till programmet
- tjejer trivs inte på programmet.

Behåll eller förstärk:

- goda möjligheter att börja arbeta direkt efter gymnasiet
- passar praktiskt lagda personer
- ger jobb som är viktiga för samhällsutvecklingen.

Lägg till:

- ett program där tjejer utvecklas och trivs
- passar de som gillar utmaning och utveckling
- högskoleförberedande
- utbildningen ger goda möjligheter att arbeta utomlands
- utbildningen ger möjlighet till en bredd av yrkesroller och arbetsuppgifter.

Lösningförslag

För att öka kvalitativ kännedom om EE-programmet bland tjejer på högstadiet med intresse för teknik rekommenderas följande insatser:

Skolbesök på högstadiet

Skolbesök där tjejer i årskurs åtta får träffa en kvinna från elteknikbranschen.

Öppet hus för endast tjejer

Öppet hus då tjejer i årskurs åtta får besöka EE-programmet för att se inspirationsföreläsningar, prova på, träffa kvinnliga elever och kvinnor verksamma i elteknikbranschen.

Kvinnliga förebilder på sociala medier

Gemensamt konto på Instagram där tjejer på EE-programmet och kvinnor i elteknikbranschen postar.

Korta informativa filmer

Korta informativa filmer för att beskriva utbildning och bransch.

Webbsida riktad till tjejer intresserade av teknik

Webbsida som beskriver utbildning och yrken inom elteknikbranschen.

För att ändra förutsättningar så att tjejer kan trivas och vara sig själva på EE-programmet rekommenderas följande insatser:

Nätverk för tjejer och kvinnor

Nätverk för tjejer som funderar på att söka, går eller har gått EE-programmet.

Respekttrappan

Verktyg för att med kompetenshöjning om normer och strukturer skapa en mer jämställd studie- och arbetsmiljö.

Killmiddag

Verktyg för killar på EE-programmet för att prata om manlighetsnormer och om hur det är att vara kille.

Stöd till skolornas jämställdhetsarbete

Stöttning av skolors arbete för jämställdhet.

Inkludering - att inte behöva vara den udda fågeln

Anpassning av lokaler och verktyg med mera för att öka tjejernas känsla av att höra hemma på utbildningen.

Omvänt mentorskap

Mentorskap där män i ledande positioner inom elteknikbranschen blir adept till var sin mentor som är unga tjejer i elteknikbranschen.

Gemenskap mellan gymnasieprogram

Gemenskap över flera olika gymnasieutbildningar.

Medveten formgivning

Formgivning av lokaler på EE-programmet för att främja jämställdhet och socialt umgänge.

Skolbesök på högstadiet

Bakgrund

Endast 8 % av tjejer intresserade av teknik i högstadiet känner till EE-programmet väl. Arrangemang där kvinnor med yrkesroller inom elteknikbranschen besöker tjejer på högstadiet genomförs idag men bör genomföras i större utsträckning.

Vad

Skolbesök där tjejer i högstadiet får träffa en kvinnlig yrkesperson inom elteknikbranschen.

Varför

För att öka kvalitativ kännedom om yrken i elteknikbranschen.
För att träffa kvinnor i elteknikbranschen och på så sätt kunna identifiera sig med yrken inom branschen.

För vem

Tjejer i årskurs åtta.

Hur

- Låt kvinnliga yrkespersoner inom elteknikbranschen besöka skolor.
- Låt yrkespersonen komma i arbetsbil om det finns, med arbetskläder och verktyg.
- Beskriv hur en arbetsdag kan gå till.
- Använd foto/video för att beskriva arbetsdag och arbetsuppgifter.
- Ge tid och utrymme för tjejerna att ställa frågor och interagera med yrkespersonen.
- Låt tjejerna få egen tid med den kvinnliga yrkespersonen så att de får utrymme att ta plats och ställa frågor.

Genomförande

- Resor.
- Producera visuellt material att visa i klassrummet.
- Planera träffar och administrera kontakt med skolor och företag/yrkespersoner.

Öppet hus för endast tjejer

Bakgrund

Att arrangera öppet hus har visat sig gett goda resultat för att få fler tjejer att söka till EE-programmet. Öppet hus är också något teknikintresserade tjejer föredrar enligt den kvantitativa studien.

Vad

Ett tidsbegränsade evenemang då tjejer bjuds in till gymnasieskolorna för att få ta del av inspiration och information om EE-programmet samt yrken i branschen.

För vem

Tjejer som går i årskurs åtta.

Varför

För att öka kvalitativ kännedom om EE-programmet och elteknikbranschen. För att träffa kvinnor i elteknikbranschen och på så sätt kunna identifiera sig med yrken inom branschen.

Hur

- Bjud in endast tjejer för att ge större plats för tjejerna att vara delaktiga och ställa frågor.
- Låt evenemanget ske dagtid och se till att deltagarna får giltig frånvaro från sina ordinarie lektioner.

- Ordna med transport till och från evenemanget eller beskriv i inbjudan resmöjligheter med kollektivtrafik så detaljerat som möjligt. Visa med en karta hur man går från närmaste busshållplats.
- Bjud in personer med olika slags yrkesroller inom elteknikbranschen för att visa på bredd och möjligheter.
- Planera upplägget så att deltagarna får både lyssna och själva vara aktiva.
- Ta hjälp av de tjejer som redan läser på skolans EE-program eller som tidigare gått på programmet.
- Utforma aktiviteterna utifrån vad tjejerna vill upptäcka, inte vad vi vill visa dem.
- Beskriv med foto eller film hur en arbetsdag ser ut.
- Marknadsför med affischering, annonsering i sociala medier med mera.
- Bjud även in yrkesvägledare och kvinnliga lärare på skolan för att öka förståelse och närhet till yrken i elteknikbranschen. Filma gärna föreläsningarna och sprid på skolan.
- Ge eleverna tid att prata med föreläsarna efteråt.
- Erbjud en goodiebag i slutet för att öka evenemangets attraktivitet.

Genomförande

- Tid för att stötta skolor i att arrangera öppet hus.
- Tid för yrkespersoner som föreläsare och inspiration.
- Resurs för transport.
- Innehåll till goodiebag.

Utbildningsmässor

Bakgrund

Utbildningsmässor är en bra möjlighet att möta tjejer i högstadiet och erbjuda personliga möten vilket tjejerna efterfrågar för att veta mer om utbildning och bransch.

Vad

Utbildningsmässor och event likt Gymnasiedagarna och Future skills.

Varför

För att öka kvalitativ kännedom om EE-programmet och elteknikbranschen.
För att förnya bilden av EE-programmet.

För vem

Tjejer i högstadiet som är intresserade av teknik.

Hur

- Skapa ett format och använd det långsiktigt.
- Satsa på personliga möten.

- Gör monter inbjudande att slå sig ner i.
- Formge monter med syfte att skapa samtal.
- Se till att det finns unga kvinnliga förebilder från EE-programmet och branschen på plats som tjejerna kan identifiera sig med.
- Se till att det finns en spridning av personer i monter så att fler kan känna igen sig och känna tillhörighet.
- Kommunicera den nya bilden av programmet.
- Använd ett formspråk som tilltalar tjejerna.
- Gå omkring på mässan (om den är fysisk) och prata med besökarna.
- Utgå från tjejernas intresse vid utformning av eventuella aktiviteter. Som exempel spelar tjejerna som är intresserade av teknik tv-spel i högre utsträckning. Bjud in en kvinnlig gamer till monter för att locka teknikintresserade tjejer dit.
- Om mässan är digital är det viktigt att skapa så många möjligheter som möjligt till interaktion. Det ska kännas på riktigt och gärna hända i realtid.

Genomförande

- Deltagaravgift.
- Resurser för att bekosta monterns fysiska och visuella innehåll.
- Tid att planera och skapa innehåll.
- Tid från personer som kan delta i monter och på träffar kopplade till eventet.

Webbsida riktad till tjejer intresserade av teknik

Bakgrund

Som komplement till möten med personer i utbildning och bransch önskar tjejer som är intresserade av teknik information bland annat via webben.

Vad

Webbsida riktad till tjejer på högstadiet intresserade av teknik.

För vem

Tjejer i högstadiet som är intresserade av teknik.

Varför

För att öka kvalitativ kännedom om EE-programmet och elteknikbranschen.
För att förnya bilden av EE-programmet.

Hur

- Kommuniera den nya bilden av programmet.
- Visa upp det som tjejerna efterfrågar i gymnasievalet.
- Led in trafik från sociala medier och andra kommunikationsinsatser.
- Visa korta informativa filmer om utbildningar och yrkesroller i branschen.
- Använd ett formspråk som passar och tilltalar målgruppen.

Genomförande

- Tid för enklare research angående innehåll och formspråk som efterfrågas av målgruppen.
- Resurser för att utveckla och underhålla sidan.

Korta informativa filmer

Bakgrund

Som komplement till möten med personer i utbildning och bransch önskar tjejer som är intresserade av teknik även korta informativa filmer för att veta mer om utbildning och bransch.

Vad

Korta informativa filmer.

Varför

För att öka kvalitativ kännedom om EE-programmet och elteknikbranschen.
För att få en inblick i utbildning och yrken i elteknikbranschen.

För vem

Tjejer i högstadiet som är intresserade av teknik.

Hur

- Beskriv utbildning.
- Beskriv yrken.
- Följ riktiga personer.
- Porträtter unga tjejer med olika bakgrund och stil.
- Låt tjejerna berätta med egna ord.
- Använd filmerna på webbsida, mässor med mera.

Genomförande

- Tid för enklare research om innehåll och formspråk som efterfrågas av målgruppen.
- Resurser för att filma och redigera.

Kvinnliga förebilder på sociala medier

Bakgrund

Tjejer på EE-programmet berättar om hur svårt det är att hitta förebilder inom elteknikbranschen och att det är något de saknar.

Vad

Gemensamt konto på Instagram där tjejer på EE-programmet och kvinnor i elteknikbranschen postar.

Varför

För att ge tjejer som funderar på eller går på EE-programmet förebilder.
För att genom representation visa att kvinnor också finns och hör hemma i elteknikbranschen.

För vem

Tjejer i högstadiet som är intresserade av teknik.
Tjejer som går på EE-programmet.

Hur

- Skapa ett konto på social media.
- Använd Snapchat eller Instagram.
- Låt tjejer som går EE-programmet och kvinnor som arbetar i elteknikbranschen själva posta.
- Skapa interaktion mellan följare och de som postar.

Genomförande

- Tid för en person som ser till att innehållet håller en bra nivå och att det finns ett konstant flöde.

Nätverk för tjejer och kvinnor

Bakgrund

Något som varit på tal under samtal med tjejerna som läser EE-programmet är just nätverk och att de skulle uppskatta kontakt med andra i samma situation.

Vad

Ett nätverk för tjejer och kvinnor.

Varför

För att stärka tjejerna och kvinnorna. Skapa möjligheter att inom gruppen både få och ge stöd, råd, pepp och gemenskap.

För vem

För tjejer som läser på EE-programmet och kvinnor i branschen.

Hur

- Starta upp ett kvinnligt nätverk.
- Koppla samman tjejer på EE-programmet och kvinnor i elteknikbranschen.
- Använd något digitalt verktyg. Det som målgruppen efterfrågar.
- Gör det till en sluten grupp så att alla känner sig trygga och kan prata fritt.
- Utgå från alla de tjejer som är kontaktade i studien.
- Håll nätverket aktivt genom att posta intressanta artiklar och nyheter.

Genomförande

- Tid för en person som håller i nätverket och ser till att det är levande.
- Varva digitalt nätverkande med fysiska träffar.

Respekttrappan

Bakgrund

Läsåret 2020/2021 var endast 26,4 % av lärarna på EE-programmet behöriga med lärarlegitimation. Utan lärarexamen saknas bland annat utbildning i skolors värdegrundsarbete. SBAB har tillsammans med Make Equal tagit fram ett onlineverktyg för att skapa inkluderande arbetsplatser.

Vad

Höja kompetens och synliggöra strukturer och kulturer som exkluderar tjejer och kvinnor.

Varför

För att skapa mer inkluderande studie- och arbetsmiljö.

För vem

Kan genomföras av lärare på EE-programmet, medarbetare på företag som tar emot elever på APL och medarbetare på företag i elteknikbranschen.

Hur

- Skaffa ett gratis inlogg på respekttrappan.se
- Avsätt tid tillsammans.
- Genomför de sju stegen med övningar och tillhörande filmer och diskussionsfrågor.
- Vill företag köpa in extern handledning finns ramavtal upphandlat för Installatörsföretagens medlemsföretag.

Genomförande

- Initiativ från företagen att använda medarbetarnas arbetstid för genomförande.
- Tid för genomförande av samtliga sju steg i trappan är cirka 9 timmar. Vill arbetsgruppen göra samtliga övningar i varje steg tar det uppskattningsvis 38 timmar.
- Eventuell kostnad för handledare.

Killmiddag

Bakgrund

Killmiddag är en metod framtagen av Make Equal som bland annat har använts med gott resultat för att öka antalet tjejer på fritidsgårdar.

Vad

Att under en gemensam middag prata om maskulinitets-normer utifrån teman som kärlek, vänskap, flyktvägar, ego och skörhet.

Varför

För att skapa ett mjukare klimat på EE-programmet.
Öppna upp för samtal om känslor och relationer bland killar.

För vem

Killar som går på EE-programmet.

Hur

- Köp in färdig mat eller låt deltagarna laga mat tillsammans.
- Dela upp i grupper om 3-5.
- Se till att det finns tydlig handledning för att skapa ett tryggt samtalsklimat.
- Ordna med en samtalsledare i varje grupp.
- Prata!
- Instruktioner och samtalsämnen finns på killmiddag.se

Genomförande

- Kostnad för mat.
- Tid för en handledare att planera, kontakta skolor och genomföra träffarna.
- Tid för eleverna att genomföra.

Stöd till skolors jämställdhetsarbete

Bakgrund

Olika skolor har kommit olika långt i insatser för att öka jämställdhet och antalet tjejer som söker till EE-programmet. Insatser som gett bra resultat sprids idag inte mellan skolorna.

Vad

Stöd i skolornas arbete för att öka jämställdhet.

Varför

För att snabbare skapa resultat och förändring i jämställdhetsfrågor.
För att hålla frågan om jämställdhet aktuell.

För vem

Personal på EE-programmet.

Hur

- Håll i återkommande träffar och möten på ämnet jämställdhet.
- Undersök hur skolor arbetar med jämställdhet.
- Hjälp skolor att sprida arbetssätt och resultat från jämställdhetsarbete.
- Belys jämställdhetsfrågan och bidra med inspiration och goda exempel.
- Stöd förändringsprocesser.

Genomförande

- Tid för löpande arbete och stöd.
- Tid för planering och genomförande av träffar med skolorna.

Inkludering - att inte behöva vara den udda fågeln

Bakgrund

Tjejer på EE-programmet är ständigt i minoritet och avviker på så sätt från normen. Utbildning och bransch är utformade utifrån män och förändringar behöver göras för att skapa känslan av att tjejer också hör hemma på utbildningen och i branschen.

Vad

Öka tjejernas känsla av att höra hemma på utbildningen och under APL i branschen.

Varför

För att tjejerna ska trivas bättre på utbildningen.
För att tjejerna inte själva ska behöva be om att få det som är självklart för killarna.

För vem

För tjejer på EE-programmet.

Hur

- Se till att det finns enskilda omklädningsrum och duschar för tjejer redan innan tjejer börjar på skolan eller arbetsplatsen för sin APL.
- Se till att det finns verktyg som är anpassade för tjejer. OBS inte att de är rosa eller blommiga utan att de är rätt ergonomiskt utformade.
- Se till att det finns fungerande toaletter på arbetsplatser där tjejerna gör sin APL.
- Erbjud arbetskläder som är anpassade efter tjejers/kvinnors passform.
- Fråga tjejerna om deras önskemål och behov.

Genomförande

- Tid och resurser till förändringar.

Omvänt mentorskap

Bakgrund

På Volkswagen Group är unga kvinnor i företaget mentorer till ledningsgruppen. Tack vare detta breddas perspektiv och möjlighet till utveckling av branschen.

Vad

Mentorprogram

Varför

För att få nya perspektiv på en redan känd bransch, problem eller fråga.
För att skapa ökad förståelse för unga tjejer i branschen och på så sätt kunna möta upp behov och önskemål på arbetsplatsen och i arbetet.

För vem

För företag i elteknikbranschen.

Hur

- Låt män i höga positioner bli adepter till unga kvinnor som blir deras mentorer.
- Träffas en gång per månad i minst sex månader och utvärdera sen resultatet.
- Diskutera aktuella frågor inom elteknikbranschen.
- Låt adepterna följa med i mentorernas dagliga arbete.

Genomförande

- Tidsåtgång för mentor och adept.

Gemenskap mellan gymnasieprogram

Bakgrund

Det här lösningsförslaget är inte helt klart om hur och om det är genomförbart för skolorna. Med idén är för bra för att inte ha med i den här rapporten. Tack till Martin Harari Thuresson för idén!

Vad

Skapa gemenskap över flera olika gymnasieutbildningar.

Varför

För att skapa jämnare könsfördelning och öppna upp för gemenskap med fler program.

För vem

För tjejer som läser EE-programmet.
För killar som läser på kvinndodominerat program.

Hur

- Låt elever på EE-programmet läsa teoretiska ämnen tillsammans med elever från andra gymnasieprogram där könsfördelningen är omvänd.
- Leta efter synergieffekter med andra program så som att EE-programmet och Omvårdnadsprogrammet båda arbetar med bemötande av människor. Att EE-programmet och Estetiska-programmet båda arbetar med belysning och ljud.

Medveten formgivning

Bakgrund

Inredning och miljö påverkar upplevelsen av en plats och vad som sker på den. Tjejer intresserade av teknik värdesätter att ha det trevligt och att ägna sig åt socialt umgänge. De är också osäkra på om EE-programmet har hög status bland sina vänner.

Vad

Formgivning av lokaler på EE-programmet.

Varför

För att skapa utrymme för socialt umgänge.
För att höja programmets attraktivitet.

För vem

Tjejer på EE-programmet.

Hur

- Dela upp stora ytor i mindre.
- Använd kulörer för att ge ett mjukare intryck.
- Skapa platser för att sitta och prata.
- Inred med växtlighet.
- Använd mjuka material.
- Ljussätt så att lokalerna upplevs trygga.
- Se till att det finns bra belysning från skolan till närmaste busshållplats.
- Involvera tjejer i högstadiet för att förstå deras behov och önskemål.

Genomförande

- Framtagning av formgivningsförslag.
- Budget för inköp av möbler, material och hantverk.
- Tid för genomförande.

Föräldrar

Hur kan vi öka antalet föräldrar till tjejer i årskurs åtta som rekommenderar utbildning och yrken inom elteknikbranschen till sina döttrar?

Vilka föräldrar?

I den här delen av rapporten tittar vi närmare på föräldrarna till de tjejer som vi mötte i förra kapitlet. Nämligen tjejer som gillar något av följande:

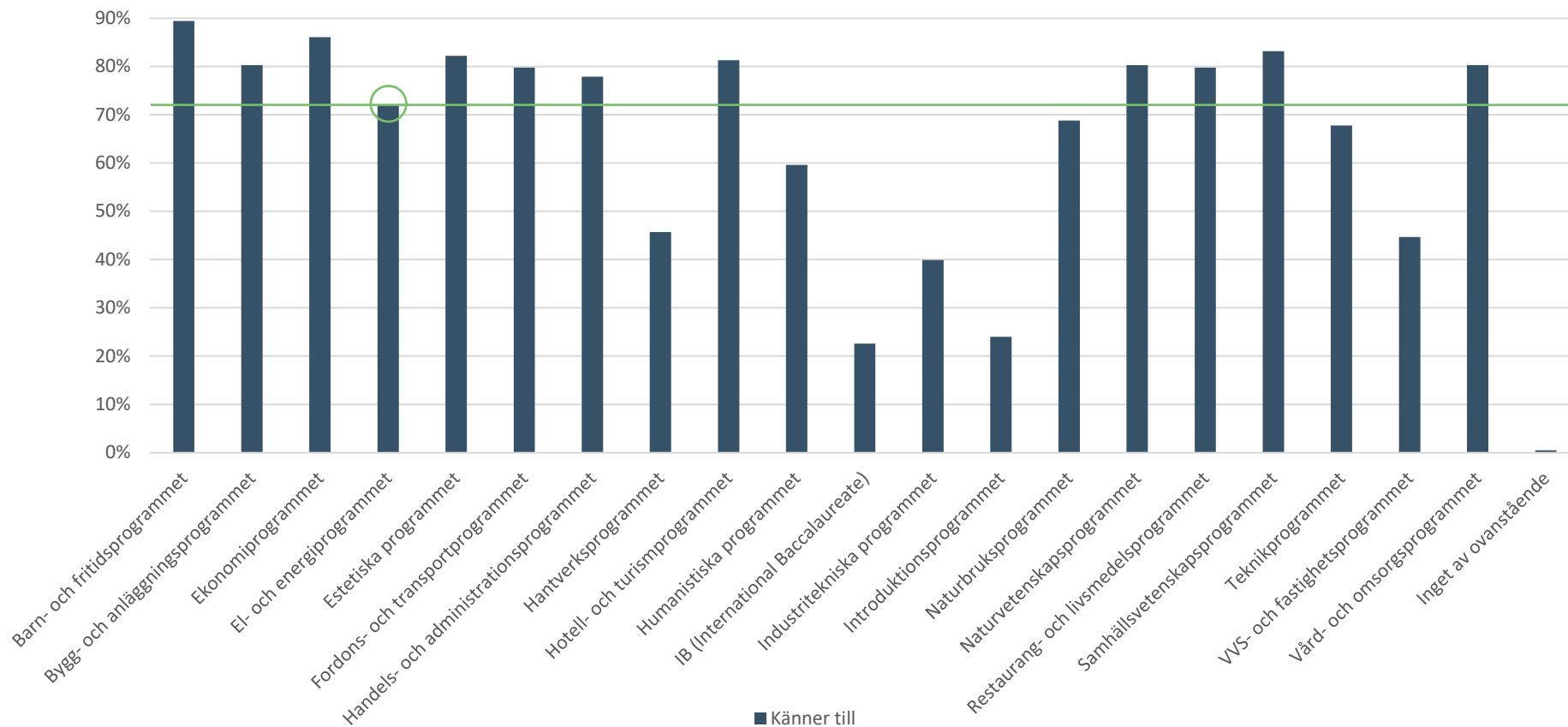
- göra saker praktiskt
- lösa utmaningar och problem
- använda teknik och förstå hur det fungerar.

Högre kännedom om programmet

Föräldrar har generellt högre kännedom om de olika gymnasieprogrammen än tjejer i högstadiet. 72 % av föräldrarna känner till, eller har hört talas om utbildningen. Dock har 11 program av 20 högre kännedom än EE-programmet.

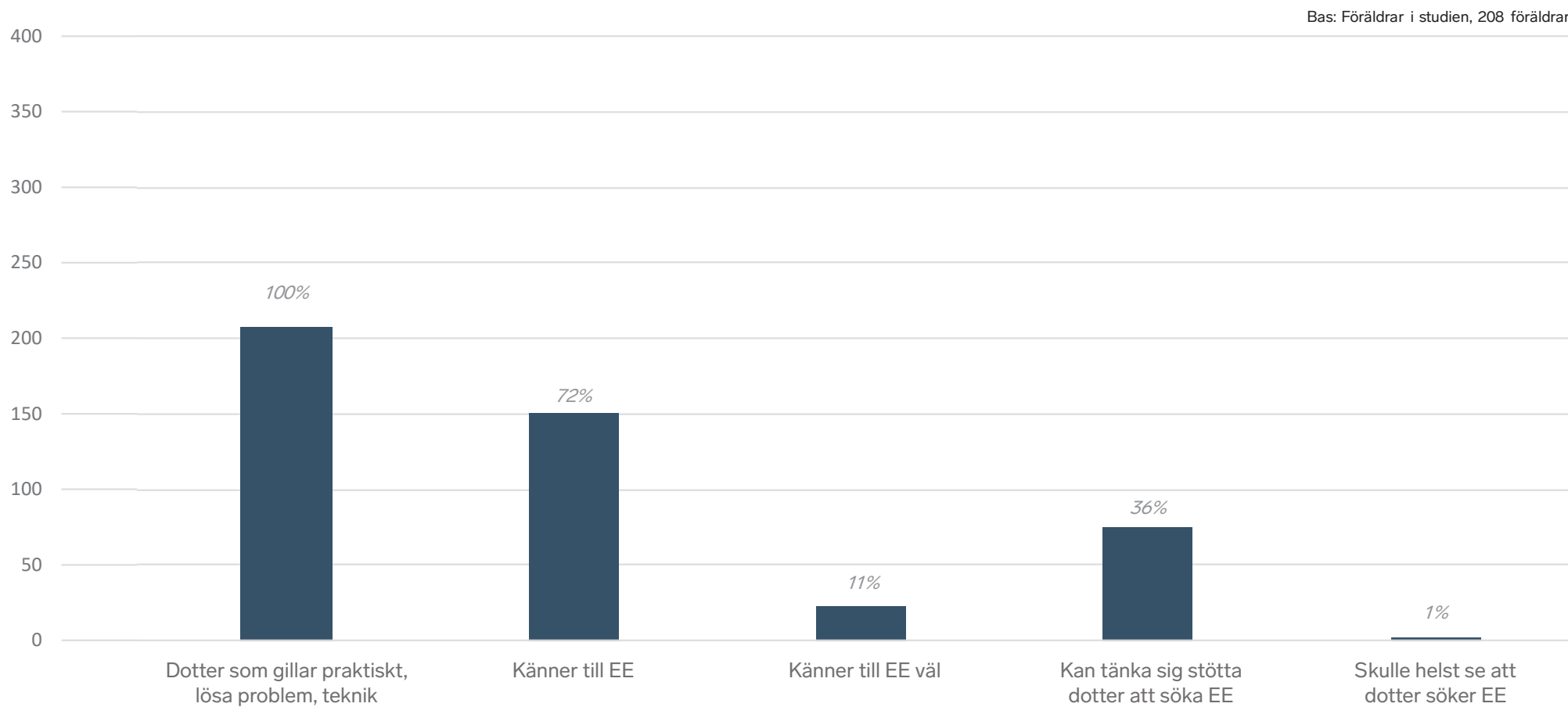
Vilka av följande gymnasieprogram känner du till?

Bas: Alla föräldrar i studien, 208 föräldrar.

Mer positivt inställda

Även om föräldrars kännedom är högre, är det bara 11 % som känner till programmet väl. Föräldrarna är generellt sett också mer positivt inställda än döttrarna. Hela 36 % kan tänka sig att stötta sina döttrar om att läsa på mer om programmet. 1 % vill att deras döttrar ska söka till programmet i första hand.

Föräldrars roll i gymnasievalet

Majoriteten av föräldrarna ser det som sin roll att peppa sina döttrar och få dem att tänka långsiktigt. De kommer diskutera valmöjligheter inför gymnasievalet med sina döttrar, men de tror också att döttrarna själva vet bäst. Döttrarna kommer att få stöd i att utmana sig och att hålla många dörrar öppna inför framtiden. Dock verkar det inte vara synonymt med att plugga vidare på högskolan då det är inte lika många som tycker att det är viktigt.

Föräldrarna värdesätter följande i döttrarnas gymnasieval:

- Att hålla dörrar öppna inför framtiden.
- Att programmet är högskoleförberedande.
- Att dottern kommer trivas och kunna vara sig själv.

Tjejerna lyssnar

Föräldrarna är viktiga i tjejernas gymnasieval. Majoriteten av döttrarna kommer diskutera gymnasievalet med sina föräldrar. Tjejer intresserade av teknik är mer intresserade av vad föräldrar tycker än både den större gruppen tjejer och tjejer som kan tänka sig att söka EE-programmet idag.

Ett glapp till

Men likt glappet för tjejer på högstadiet som är intresserade av teknik, finns det ett glapp mellan vad föräldrar tycker är viktigt i sina döttrars gymnasieval och deras bild av EE-programmet. Föräldrar tror inte att programmet lämnar dörrarna öppna för framtiden. Hälften av föräldrarna är osäkra på om programmet ger högskolebehörighet och de är skeptiska till att tjejer kan vara sig själva och trivas på utbildningen.

Föräldrar till tjejer med intresse för teknik

Tittar vi lite extra på föräldrar till teknikintresserade tjejer så är de än mer engagerade i sina döttrars val och tycker det är viktigare att hålla många dörrar öppna, än föräldrar generellt. De kommer själva skaffa sig mer information och i högre grad uppmuntra sina döttrar att ta reda på mer om programmet som tjejerna spontant inte själva funderar på. Föräldrarna kommer också uppmuntra sina döttrar att utmana sig själva i större utsträckning.

Tyvärr är de mindre positivt inställda till EE-programmet än föräldrar generellt.

	Alla	Föräldrar till teknikintresserade
Känner till EE	72 %	67 %
Kan tänka sig att stötta sin dotter	36 %	28 %
Skulle vilja att dottern helst väljer EE	1 %	0 %

Att de kan tänka sig att stötta sina döttrar att välja programmet i lägre utsträckning kan vara sammankopplat med att de också har lägre kännedom om det. Positivt är att föräldrar till tjejer som är intresserade av teknik är mer benägna att ta in ny information och undersöka olika alternativ. På så sätt finns en öppning att nå fram för att skapa kvalitativ kännedom om EE-programmet och förstå vad programmet har att erbjuda.

Hur?

Föräldrar till döttrar intresserade av teknik efterfrågar först och främst grundläggande information via vanliga kanaler, vilket rimmar bra med att de flesta inte upplever att de känner till programmet väl.

Föräldrar vill veta mer om:

- Utbildningens upplägg och innehåll.
- Möjliga roller och arbetsuppgifter.
- Karriärmöjligheter.
- Hur arbetsmiljön ser ut.
- Lönenivå.

”Jag hade önskat att fler sagt att det är kul och varit positiva till el och energiprogrammet.” *Tjej på EE*

Arbete framåt

För att öka antalet föräldrar som rekommenderar EE-programmet till sina döttrar behöver föräldrars kvalitativa kännedom om programmet öka. Bilden av programmet behöver också förnyas på samma sätt som den förnyas för tjejer på högstadiet som är intresserade av teknik.

Nedan beskrivs likt förra kapitlet hur förändringen ska se ut:

Lämna:

- anonymt program
- leder endast till en yrkesroll
- program för skoltrötta
- smutsiga, tunga och ensidiga jobb
- måste kunna koppla el redan innan utbildningen
- har inte hög status bland vännerna
- föräldrarna är inte positivt inställda till programmet
- tjejer trivs inte på programmet.

Behåll eller förstärk:

- goda möjligheter att börja arbeta direkt efter gymnasiet
- passar praktiskt lagda personer
- ger jobb som är viktiga för samhällsutvecklingen.

Lägg till:

- ett program där tjejer utvecklas och trivs
- passar de som gillar utmaning och utveckling
- högskoleförberedande
- utbildningen ger goda möjligheter att arbeta utomlands
- utbildningen ger möjlighet till en bredd av yrkesroller och arbetsuppgifter.

Lösningförslag

För att öka föräldrars kännedom och förnya bilden av EE-programmet rekommenderas följande insatser:

Öppet hus

Öppet hus på gymnasieskolor för föräldrar.

Utbildningsmässor

Utbildningsmässor och event för att möta föräldrar.

Webbsida

Webbsida som beskriver utbildning och yrken inom elteknikbranschen.

Korta informativa filmer

Korta informativa filmer för att beskriva utbildning och bransch.

Öppet hus

Bakgrund

Få föräldrar känner till EE-programmet väl men är positiva till att ta reda på mer om de olika gymnasieprogrammen. Föräldrarna är också positivt inställda till öppet hus för att få veta mer.

Vad

Tidsbegränsat evenemang med information och inspiration riktat till föräldrar.

Varför

För att öka kvalitativ kännedom om EE-programmet och möjligheter inom elteknikbranschen.

För vem

Föräldrar till tjejer i högstadiet intresserade av teknik.

Hur

- Planera upplägget så att deltagarna får både lyssna och själva vara aktiva.
- Engagera och ta hjälp av de tjejer som redan läser på skolans EE-program.
- Bjud in tjejer som arbetar i elteknikbranschen.
- Låt föräldrar träffa lärare och se lokaler.
- Kommunicera den nya bilden av programmet.
- Berätta om utbildningens upplägg och innehåll, möjliga roller och arbetsuppgifter, karriärmöjligheter, lönenivåer och om hur arbetsmiljön ser ut.

För genomförande

- Tid för att stötta skolor i att arrangera öppet hus.
- Låna ut kvinnliga elektriker som föreläsare och inspiration.
- Marknadsföring av evenemanget.

Utbildningsmässor

Bakgrund

Utbildningsmässor är en bra möjlighet att möta föräldrarna och erbjuda riktad information. Det finns möjligheter att delta bara på själva mässan eller i en större omfattning med fler insatser spritt under året.

Vad

Utbildningsmässor och event likt Gymnasiedagarna och Future skills.

Varför

För att öka föräldrarnas kvalitativa kännedom om EE-programmet och framtidsmöjligheter inom elteknikbranschen.

För vem

Föräldrar till tjejer i högstadiet intresserade av teknik.

Hur

- Planera innehållet långsiktigt.
- Satsa på personliga möten.
- Gör monter inbjudande att slå sig ner i.
- Formge monter med syfte att skapa samtal.
- Se till att det finns kvinnliga förebilder från branschen på plats.
- Kommunicera den nya bilden av programmet.
- Berätta om utbildningens upplägg och innehåll, möjliga roller och arbetsuppgifter, karriärmöjligheter, lönenivåer och om hur arbetsmiljön ser ut.

Genomförande

- Deltagaravgift för utställare.
- Resurser för att bekosta monterns fysiska och visuella innehåll.
- Tid att planera och skapa innehåll.
- Tid från yrkespersoner som kan delta i monter och på träffar.

Webbsida

Bakgrund

Föräldrarna föredrar en webbsida riktad till specifikt föräldrar för information i första hand om utbildning och i andra hand om branschen.

Vad

Webbsida med information om EE-programmet och elteknikbranschen.

Varför

För att öka kvalitativ kännedom om EE-programmet.

För vem

Föräldrar till döttrar i högstadiet med intresse för teknik.

Hur

- Visa utbildningens upplägg och innehåll.
- Berätta om möjliga roller och arbetsuppgifter
- Visa karriärmöjligheter
- Visa exempel på hur arbetsmiljön ser ut
- Erbjud korta informativa filmer.

Genomförande

- Tid för att planera innehåll och kanaler för spridning
- Tid för produktion av innehåll
- Tid för löpande underhåll

Korta informativa filmer

Bakgrund

Föräldrar efterfrågar även korta informativa filmer för att lära sig mer om utbildning och arbetsliv.

Vad

Korta informativa videos för att lära sig mer om utbildning och arbetsliv.

Varför

För att öka kvalitativ kännedom om EE-programmet.

För vem

Föräldrar till döttrar i högstadiet som är intresserade av teknik.

Hur

- Producera och sprid korta informativa filmer om utbildningen och branschen.
- Berätta om utbildningens upplägg och innehåll.
- Visa möjliga roller och arbetsuppgifter.
- Måla upp karriärmöjligheter.
- Visa hur arbetsmiljön ser ut.

För genomförande

- Tid för att planera innehåll och kanaler för spridning.
- Tid för produktion av innehåll.

Tack!

Stort tack till ETU, Elteknikbranschens utvecklingsfond, som har möjliggjort den här förstudien. Genom stort engagemang hos såväl styrgrupp, arbetsgrupper och de som låtit sig intervjuas har vi nu mycket större kännedom om vilka utmaningar vi har framför oss.

Genom förstudien vet vi nu hur vi ska nå ut till tjejernas föräldrar, tjejer i årskurs åtta och i årskurs fyra. Det gör att vi kan möta målgrupperna på deras villkor.

Installsföretagen